

Šta Kur'an kaže o kriterijima zaključivanja da li je neko djelo ?moralno ili ne

<"xml encoding="UTF-8?">

Šta Kur'an kaže o kriterijima zaključivanja da li ?je neko djelo moralno ili ne

Šta Kur'an kaže o kriteriju na osnovu koga zaključujemo da li je neko djelo moralno ili nije? Po Kur'anu, nedvojbeno je da čovjekovo savršenstvo zavisi od blizine Božije. Put koji čovjeka vodi blizini Božijoj jeste put ibadeta.

U vezi s prvom tezom o ljudskom savršenstvu Kur'an kaže da cilj svih teškoća i napora koje čovjek pretrpi i izdrži u životu jeste njegovo približavanje svom Gospodaru. Znači, svi su ljudi svrstani u dvije skupine: jedni će zavrijediti milost, a drugi zaraditi kaznu.

U suri Al-Qamar kaže se: Mutekini (oni koji su svjesni Božije potpunosti) biti će naslonjeni na posteljama čije će postave od kadife biti, a plodovi u oba perivoja nadohvat ruke će stajati

مُتَكِّئِينَ عَلَى فُرُشٍ بَطَائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ وَجَنَى الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ

Ovdje treba definirati Božiju blizinu. Racionalno gledano, pojam bliskosti posjeduje četiri manifestacije:

- 1) Prostorna blizina (gdje je mjerilo prostor ili njegova količina) – kada, naprimjer, dva predmeta upoređujemo u odnosu na treći pa kažemo da je prvi prostorno bliži trećem od drugog.
- 2) Vremenska blizina – kada, naprimjer, kažemo da je onaj ko je živio u 6. stoljeću vremenski bliži Poslaniku s.a.v.a. od nas.
- 3) Dogovorna ili nametnuta blizina (zavisi od dogovora ljudi), – primjera radi, ministar je bliži predsjedniku države od gradonačelnika.
- 4) Zbiljna ili suštinska blizina (hakiki) – blizina u kojoj onaj koji teži obistinjuje u sebi svojstva

onoga čemu teži, tj. što više ima svojstava onoga kome teži, to će mu biti bliži. Naprimjer, student medicine bliži je ljekaru od prvačića. Ovdje se može prigovoriti da se opet radi o vremenskoj udaljenosti jer je student proveo više vremena u školi od prvačića. Odgovor na ovo glasilo bi da neko može ići 20 godina u školu, a da u sebi ne obistini svojstva lječnika i da mu se ne približi. Ovo su četiri vrste blizine koje možemo pojmiti. O kojoj od ovih blizina govorimo kada mislimo na Božiju blizinu? Jasno je da ovdje ne može biti riječ o prostornoj i vremenskoj blizini. Zašto? Zato jer o ovoj blizini možemo govoriti jedino kada su u pitanju dva bitka ograničena prostorom i vremenom, tj. omeđena tijelom, a pošto Bog nije tjelesno biće, ne može biti govora o ovim dvjema blizinama. On je izvan prostora i vremena jer ih je Sam stvorio i ne može biti ovisan o njima ni obuhvaćen njima, jer nikada činilac djela ne može biti potčinjen djelu koje stvara.

Ni treća vrsta blizine, dogovorna, ne može biti mjerilom jer to mjerilo donosi zajednica (koja se dogovara), a zajednica je, opet, dio Božije Kreacije, te samim tim ona ne može biti autor norme po kojoj se mjeri blizina Božija. Ljudska zajednica nije oduvijek niti zauvijek jer je bilo vrijeme kada čovjek nije postojao, a Kur'an kaže da će doći vrijeme nestanka ljudskog društva, u kome neće nestati sva egzistencija ni odnos bića sa Uzvišenim Bogom. Ovim smo dokazali da Božija blizina ne može biti jedna od prvih četiriju blizina, pa nam ostaje samo peta. Na osnovu te definicije, trebali bismo tragati za načinima ozbiljenja Allahovih, dž.š., sifata u sebi jer je to način približenja Bogu. Analizirajući Kur'an i Hadis, trebali bismo pronaći puteve tog ozbiljenja.

Sasvim je jasno da se izvršavanjem preporučenih djela i klonjenjem harama uspostavlja posebna veza između čovjeka i Boga

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

Reci: "Ja sam čovjek kao i vi, meni dolazi vahj da je vaš Bog jedan Bog. Ko bude žudio za susretom sa svojim Gospodarem, neka čini dobra djela i neka u sebi nema ni trunke širka

U skladu s ovim ajetom je i hadis Poslanika s.a.v.a., u kome se kaže: "Priskrbite sebi Allahov ahlak", tj. obziljite u sebi Allahova svojstva: budite i vi milostivi kao što je On, praštajte i vi kao što On prašta.

:U suri Al-Kahf kazuje se o Musau i Hidru

فَوَجَدَا عَبْدًا مِّنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِن لَّدُنَّا عِلْمًا قَالَ لَهُ مُوسَىٰ هَلْ أَتَّبِعُكَ عَلَىٰ أَن تُعَلِّمَنِ مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْدًا قَالَ إِنَّكَ لَن تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا

I nađošće jednog Našeg roba kome smo Mi milost Našu darovali i kome Mi iz blizine znanje
damosmo.

Iz ovoga zaključujemo da je za čovjeka koji živi u ovom materijalnom svijetu moguće da za
učitelja ima samog Allaha, dž.š., Musa upita:

“Mogu li te pratiti da me podučiš nečem od onoga čime si ti ispravno podučen?” “Ti sigurno
nećeš moći sa mnom izdržati”, reče onaj, “a i kako bi izdržao ono o čemu ništa ne znaš.”

A, ako bi Musa bio saburli i ako bi se okoristio ovim znanjem, te bi mu se perde skinule. Može
se postaviti pitanje kakve ovo veze ima sa našom temom, jer se ovdje radi o odabranicima
Allahovim i tiče se njih, a ne nas. Kur'an odgovara da ovo nije rezervirano samo za njih,
:odnosno za određenu skupinu ljudi. Sjetimo se kur'anskoga govora o miradžu

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا

Hvaljen neka je Onaj koji je u jednom času noći preveo svog roba iz Hrama časnog u Hram
daleki čiju smo okolinu blagoslovili, kako bismo mu jasne znakove Naše pokazali. Završetak
ajeta ukazuje na smisao miradža: da bismo mu pokazali neke od naših dokaza.

:Na drugome mjestu u Kur'anu kaže se da Poslanik jasno vidi

مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَى أَفَتُمَارُونَهُ عَلَىٰ مَا يَرَىٰ

Srce nije poreklo ono što je vidio. I u sljedećem ajetu: Zar se vi svađate s njim oko onoga što je
vidio?

Iz ovoga je jasno da je rezultat miradža motrenje Allahovih, dž.š., znakova, a u jednom hadisu
Poslanik s.a.v.a. kaže:

“Namaz je miradž vjernika”, pa zašto se, onda, ovi ajeti ne bi odnosili i na nas i bili upućeni i
.nama